

ГРЦИТЕ ПРЕДЛАГАЛЕ И

Првиот претседател на грчката држава Јоанис Каподистрија барал создавање на независна македонска држава!

Руската империја била најзаслужна за создавањето на современата грчка држава!

Пишува:

Александар ДОНСКИ

Интересно е да спомнеме дека и Руската империја, во октомври 1929 година, на состанокот на комитетот на царот Николај Први, донела

одлука според која било истакнато дека во интерес на Русија е зачувувањето на Отоманската империја. (Зарем ова не е исто како своевремените изјави на амбасадорите на САД, СССР и на другите држави за зачувување на Југославија?) Но, на оваа седница на руското раководство била разгледана и можноста за евентуално распаѓање на турската империја, при што бил разгледан предлогот доставен од тогашниот грчки национален деец Јоанис Каподистрија. Овој предлог (во кој Македонија била замислена како самостојна држава), на состанокот го изнел рускиот министер за надворешни работи Дашков.

Во предлогот на Гркот Каподистрија било предвидено создавање на пет балкански држави доколку се случи пропаѓање на турската империја. Овие држави биле дадени со своите имиња и граници. Тоа биле:

1. Дакија (која требало да ги опфати кнежевствата на Молдавија и на Влахија т.е. приближно териториите на денешна Романија и Молдавија);

2. Србија (која требало да ја опфати територијата на тогашната српска држава, со присоединување кон неа на дел од денешните територии на Бугарија и на Босна);

3. Македонија (која требало да ја опфати територијата на цела тогашна Румелија, заедно со околните острови т.е. територијата на цела етничка Македонија и делови од денешна Бугарија, Тракија и Тесалија);

4. Епир (кој требало да ги опфати териториите на горна и долна Албанија);

5. Грција (наречена како "Област на Елините", која требало да ја опфати територијата од реката Пена во Тесалија, сè до градот Арта, заедно со цели-

от архипелаг). (Подетално за ова кај академик Блаже Ристовски: "Историја на македонската нација", МАНУ, Скопје, 1999 год., стр. 10).

Од овој грчки предлог јасно се гледа дека тогашните национално свесни Грци, како најсеверна грчка област ја сметале Тесалија. Освен тоа, Епир воопшто не бил сметан за грчка област, додека Бугарија никој ниту ја спомнувал.

Овој предлог има уште поголема тежина ако кажеме дека Јоанис Каподистрија не бил некој "обичен" грчки национален деец, туку тој бил првиот претседател на самостојната грчка држава! Пред тоа, Каподистрија бил руски гроф и своевременно државен секретар за надворешни работи на Русија. Подоцна, тој станал претседател на новооснованото грчко Народно собрание и на крај бил избран за прв претседател на самостојната грчка држава.

РУСКИ ПРЕДЛОГ ЗА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА

На истиот овој состанок на руското раководство бил поднесен уште еден предлог, овој пат од рускиот гроф Булгари, кој предложил на Балканот да се создадат следниве држави:

1. Грција (со архипелагот, Самос и Крит);

2. Македонија (заедно со северниот дел од Албанија и дел од Тракија, сè до реката Марица);

3. Србија (заедно со Босна, за која држава побарал да биде протекторат на Големите сили); и

4. Териториите на Молдавија, Влахија и на Бугарија (како една држава), која требало да биде протекторат на Русија.

Академик Ристовски (од чија спомната книга ги презедовме овие податоци), оправдано заклучува дека во тоа време во Европа, па и на Балканот, немало јасна претстава за етничките гра-

ЕЗАВИСНА МАКЕДОНИЈА

ници на Балканот, а во овие комбинации Бугарија била спомената само како дел од Србија, Романија или Русија.

А сега да се вратиме на историјатот на создавањето на современата грчка држава и нејзиниот развој и територијално проширување.

Во периодот меѓу 1453 и 1460 година, територијата на денешна Грција била освоена

од страна на султанот Мухамед Втори и таа била припоена кон Отоманската империја. Во следните два века Отоманците војувале против Венецијанците и другите држави, кои имале преостанати колонии на грчкиот брег. Во 1669 година Османлиите го освоиле островот Крит, но таа година Венеција успеала да го завладее Пелопонез. Во 1718 година Османли-

ите повторно го освоиле Пелопонез, по што грчката територија целосно останала под османлиска власт сè до XIX век. Иако дел од Грците страдале под отоманскиот режим, сепак е факт дека многумина од нив имале разни привилегии во оваа држава. Ова, пред сè, се однесува на Грчката црква, чишто великодостојници (на чело со патријархот) имале го-

леми привилегии и влијание во политиката на Отоманската империја. Всушност, ова најболно го почувствувале токму Македонците, кога под влијание на грчкиот патријарх, султанот наредил укинување на Охридската архиепископија. Многумина Грци зазеле важни позиции во отоманската администрација, како службеници или политички советници (за ова подетално во светски познатата ЦД енциклопедија Mikrosoft Enkarta, 1988, наслов: Greece).

Првите посериозни знаци на грчкиот национализам се појавиле во средината на XVIII век и тие биле иницирани директно од Русија. Како православна држава, Русија ги поттикнувала и ги охрабрувала православните Грци да се бунтуваат против отоманската власт. Но, овие први обиди за буђење на грчката свест останале без некој поголем успех. Во 1770 година, рускиот гроф Орлов дошол со воени бродови на Пелопонез, со намера да предизвика востание на Грците, но без успех. Извесен поттик во буђењето на етничката свест на Грците и во желбата за свое ослободување дала и Француската револуција. Тогаш, повторно под влијание на Русите, рускиот кнез од грчко потекло Александар Испиланти, во 1814 година создал тајна организација под името "Филики Хетерија" (Пријателска асоцијација) и во 1821 година кренал востание, кое брзо било задушено. Наредните три години Грците повторно дејствувале вооружено, но во својата борба биле речиси сосема сами, иако примале одредена материјална помош од неколку европски држави, кои веќе почнале да ги модулираат своите интереси на Балканот, заради евентуалното создавање на грчката држава. ●

КАРТА СО ГРАНИЦИТЕ НА ПРВАТА ГРЧКА ДРЖАВА Т.Е. ВИСТИНСКАТА ТЕРИТОРИЈА НА ЕТНИЧКА ГРЦИЈА